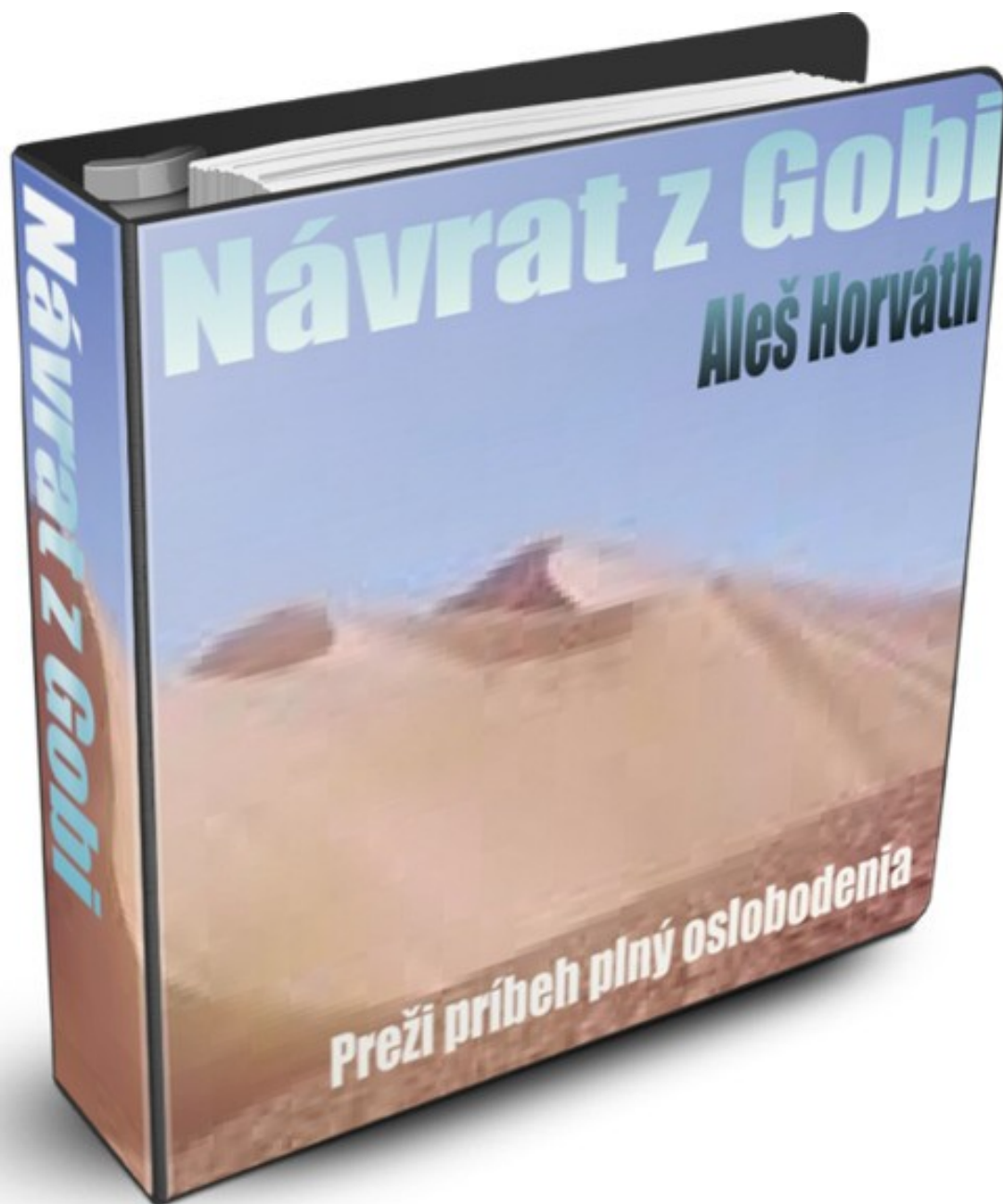


<http://aleshorvath.com/>

Facebook Fanpage: <http://facebook.com/horvathales>



E-mail: <mailto:horvath@aleshorvath.com>

Predhovor

Kto bol v Salzburgu, videl, že je to nádherné mesto. Svojou panorámou pripomína mesto z rozprávky. Práve do Salzburgu viedli moje kroky minulý rok. Stretol som jedného zaujímavého človeka. Muž mne a ostatným vyrozprával svoj životný príbeh, podmanivý a pritom celkom zvláštny. Možno príbeh nie je až tak výnimočný. V podstate len pár stoviek kilometrov dlhá prechádzka. Akou prešli iní ľudia. Pre mňa ničím celkom výnimočný. Vždy, keď mi je ťažko si ho opakujem. Poviem si: „*Keď budeš putovať ako Henrich, potom povedz, že ti je zle.*“

Kto je to ten Henrich? Henrich je nenápadný muž v strednom veku. Pokojný, tichý, cítiť z neho radosť zo života, usmievaný. Chcem sa podeliť práve o tú radosť, ktorá sála z jeho života, a ktorú získal práve tým putovaním. Práve o tej jeho radosti, o jeho nájdení pokoja, je tento príbeh, z ktorého sa možno poučiť. Volá sa celým menom Henrich Knoppeler. Pochádza z jednej malej hornatej krajiny – Lichtenštajnska - krajina, ktorá tiež dokáže mať ľudí veľkého srdca. Henrichovi rodičia sú podnikatelia a vlastnia už pár generácii rodinnú firmu. Kvôli tomu Henrich vyštudoval vysokú školu a stal sa z neho ekonóm. A práve tu sa začína náš príbeh. Príbeh sa stal začiatkom 90. rokov. Odkedy sa skončilo Henrichové putovanie je zrelý muž. Teší sa dobrému duševnému i fyzickému zdraviu. Je plný síl i radosti. Čo je najdôležitejšie, nenadáva na svoju minulosť - čo prežil, považuje za veľké plus. Preto možno povedať, že tie jeho prekážky ho zocelili. A to zlé v jeho živote sa stalo pre jeho dobro.

Pozývam ťa na cestu premeny Henricha Knoppelera. Verím, že ten jeho príbeh sa stane príbehom aj tvojej premeny. Je to cesta plná nástrah, dobrodružstiev, ale i nebezpečenstva. Len odvážni a vytrvalí dôjdu na jej koniec.

*„Odvážni ľudia majú ten istý strach
ako obyčajní ľudia.
Len mu vedia o niečo dlhšie odolávať.“*

Putovanie začína. Putovanie - to je celý tento príbeh. A ešte jedna dôležitá vec. Putovanie za slobodou.

Kapitola 2 – Odlet

V deň odchodu som vstal skoro ráno. Veci som už mal zbalené. Sluha pomestil všetky knihy a poznámky do jedného kufra. Pre mňa krutá požiadavka, aby sme mali maximálne dva kufre, sa mi nepáčila.

‘Čo budem robiť v Mongolsku?’ Treba totiž študovať a písať záverečnú prácu. K ani jednému som sa však v Mongolsku ani nedostal, kvôli neustále nabitému programu a neustávajúcej únave navečer.

‘Aj obliecť by sa patrilo poriadne, nech Mongoli si o nás, Lichtenštajčanoch nemyslia, že sme nejakí žobráci. Nech sa knieža na mňa nehnevá, ale mne dva kufre nestačia,’ pomyslel som si a prikázal som zabaliť tri kufre.

Ráno som sa obliekol do krásneho, nového obleku kupovaného pre túto príležitosť priamo v Ženeve, kam sme chodili často na obchodné stretnutia. Vyčesal som sa, nechal sa hladko oholiť a vyvoňať.

‘Budú nás fotiť, snáď budem mať šťastie a dostanem sa do novín, Už som tam raz bol, som predsa nádejný talent našej univerzity,’ poteším sa. Najmä pri predstave, ako mi reklama s kniežat'om zvýši zisky.

Vďaka pomalému a dôkladnému obliekaniu som sa cítil oveľa sebedomejšie. Pozriem na hodinky a som sa rozhodol, že zvyšný čas si skrátim ekonomickými správami. Zaujímalo ma hlavne, aký je kurz franku a mongolského plieška. Idem do obývačky, sadnem si do kresla a zapnem si televíziu. Nestihol som správy, a hlásateľka sa akurát ospravedlňuje, že pôjde priamy prenos. Poteším sa a pohodlne sa usadím. Zábery v televízii sú z kniežacieho dvora - v popredí knieža, v pozadí autá. Rozpráva o tom, že Nemecko sa rozhodlo pomôcť Mongolsku s ekonomickou situáciou. Išlo nielen o ekonomický stav krajiny, ale aj o kultúrne dedičstvo, ktoré chcelo Nemecko zachrániť. Knieža pokračuje svojim vysvetľovaním, no ja ho na moju smolu prestávam počúvať. Počul by som totiž, že súčasťou tejto ekonomickej výpravy, bude predvoj skupiny Lichtenštajčanov, ktorá má pripraviť pôdu pre svojich nemeckých kolegov.

‘Blá, blá, blá...’ pomyslím si. Pozriem na hodinky, a stále si hovorím, že je ešte skoro. Bol som ale prekvapený, že toľko výprav malo dnes odísť. Mierne sa porozhliadam, na čom by som si asi tak mohol pochutiť. Mrknem znova na obrazovku a vidím ako ukazujú knieža, ktorý podáva nejaké papiere mladému mužovi. Zároveň mu potriasa pravicou a blahoželá veľké úspechy.

‘Počkať, toho muža poznám,’ preletí mi hlavou myšlienka, keď uvidím detailný záber na muža. A pri druhom a tretom mi zrazu blikne. Vystrelí ma z koženého kresla.

‘Do kelu!’ zanadávam a už kričím: "Sluha!"

Uvedomím si, že aj ja som tam mal stáť. V novinách z toho dňa moja fotka chýba, práve pre túto moju nepresnosť. A toľko som sa na tú fotku tešil a hlavne chystal. No čo ma viac motivovalo, bol strach z otca. Myšlienky na stratené, či nezískané peniaze z možnej reklamy mi teraz nezvyšoval čas.

‘Ten bude zas nadávať’. Beriem kabát, nadávam sluhovi, ani nevedel prečo. Ale od toho je platený. Ja som toho rád využíval. Otec mi za to viackrát dohovárал, mal sluhu veľmi rád, ale akosi to zakaždým vytrysklo zo mňa, ani som nevedel ako.

Náš šofér vykladal z auta nákup. Stihol len niekoľko krabíc, keď v rýchllosti som mu pribuchol kufor a naskočil dozadu. Ešte čosi kričím, ale popri trieskaní dvermi tomu nevie asi rozumieť. Vykuknem cez okno v aute.

"Ku kniežaťu!" znie naliehavý príkaz.

Šofér položí krabice, hneď tam ako stojí a berie moje ťažké kufre. Vie, že sa ponáhl'am, tak necháva veci tak ako sú. Nie je to prvý raz. Až teraz pozerám na hodinky. Je zhruba pol desiatej a rozlúčka mala byť o jedenástej. Nevedel som, že či mi idú zle hodinky, alebo čo sa stalo. Opýtam sa eťše šoféra, aby som sa uistil, že moje hodinky idú presne. A o tom som nepochyboval, že aj knieža ma švajčiarske hodinky. Cestou som rozmýšľ'al, kde sa stala chyba, ale na nič som nemohol prísť. Auto sa vrúti do nádvoría a zastaví až pri schodoch. Vybehnem po nich. Beriem niekedy dva, niekedy tri, čo sa tak ponáhl'am.

"Stop, pane!" povie mi stráž. Plní si svoju povinnosť, to mu akceptujem, ale teraz to mi nie je akosi vhod.

"Ale ja musím!" nalieham.

"Mám príkaz nikoho nepúšťať..."

"Pane, ale je to súrne."

Ešte asi desať minút sa preťahujeme, keď tu príde komorník. Možno reagoval na krik pri bráne, možno ho poslal knieža, ktorému vadil ten krik.

"Pán Knoppeler?"

"Áno."

"Vy ste nedostali oznam o posune času odchodu? Taký modrý papier na krajoch ozdobený."

"Neviem, asi som ho azda zahodil," poviem očakávajúc nadávky, aký som neschopný. Ale hovorím pravdu. Ak na ňom neboli nejaké ekonomické informácie, či pozvánka na ples, tak asi ťažko som si ho mohol odložiť.

"Pane, knieža je zaneprázdnený. Premeškali ste svoju príležitosť."

"Ale ja tam musím ísť."

Bál som sa otca. Rozmýšľ'al som nad výhovorkou. Kto bude ten zlý? Sluha? nie, toho mal otec rád. Šofér? Ten zas živí veľkú rodinu. Knieža? To by otec nezobral. Komorník? No, to by šlo.

"Páči sa," ani som si nevšimol, že komorník vytiahol papiere, "ale lietadlo letí z Berlína. A meškáte asi pol hodinu."

Samozrejme nebolo to hneď, ale chvíľu som ho presviedčal. Nevedel som síce, ako by dopadlo, že by som nešiel, ale aspoň by som mal vážnu výhovorku, prečo som nemohol ísť do Mongolska.

Potešilo by ma to, keby na druhej strane som si nepredstavil hnevajúceho otca. Bol prísny a vyžadoval, aby sa jeho príkazy plnili.

Jeden problém sa síce vyriešil, ale objavil sa druhý. Ako dobehnúť výpravu. Určite sú už niekde v Bavorsku. Spoločne som sa na šoféra, na ktorého som sa mohol stopercentne spoľahnúť.

"Kadiaľ šli?"

„Cez Memmingen,“ prezradil komorník.

Rýchlo som sa vrátil do auta. Šoférovi som povedal, čo je vo veci. Meškali sme polhodinu, to znamenalo, nejakých tridsať kilometrov. Pustili sme sa teda autom za nimi. Šofér šiel rýchlejšie ako mal, ale to som mu nariadil, aby kašľ'al na predpisy. V najhoršom sa vyhovorím, že nás zastavili policajti a preto sme to nestihli. Cesta viedla cez dediny, málo úsekov bolo rýchlejších. My sme ich aj napriek tomu prefrčali aspoň stovkou.

Po hodine šoférovania sme v diaľke videli naše dve autá. Ale než sme ich stihli dobehnúť, šoférovi začne blikať kontrolka:

„Benzín bude treba, pane,“ zahlási šofér.

„Keď uvidíš najbližšiu čerpaciu stanicu, natankuj,“ prikážem mu. Nemalo cenu zbytočne sa hnať, keď sme ich mali na dohľad. Ale prv než sme odbočili na čerpaciu stanicu, vidíme, že autá našich krajanov schádzajú z cesty prvej triedy a niekde odbočujú.

„Pane, odbočujú na Ravensburg.“

„To nevádi, pôjdeme aj my.“

„Pane, ale to by bola obchádzka,“ podotkol šofér.

„Ale prečo tadiaľ idú?“

Šofér však pokrčí plecami. Akurát sme prišli na čerpaciu stanicu, a než šofér čerpal benzín, ja som si pozrel sprievodné papiere.

„Už viem,“ vyhrkne zo mňa. „Idú do Ravensburgu po dvoch kolegov. Pred Memmingenom je odpočívadlo. Tam je plnovaná prvá odpočívacia prestávka.“

Vydýchame si obaja. Už voľnejším tempom ideme na odpočívadlo. Tam šofér vyloží moje kufre, a čakáme na mojich kolegov. Prišli sme skôr. Keď prídu moji kolegovia, sú prekvapení. Jeden sa tuším aj zamračí. Ja sa rozlúčim so šoférom, a po naložení kufrov si prisadnem do prázdnejšieho auta dopredu. Zvyšok cesty prebehol už pokojne, a ja som si spravil z tejto cesty vyhlídkovú jazdu. Plán cesty rátal s určitým meškaním. Meškali sme hodinu a i napriek tomu sme ďalšiu čakali.

Formality sa rýchlo vybavili, mali sme totiž diplomatické pasy. Pred nástupom do lietadla sme sa dodatočne predstavili. Teda ja, lebo ja jediný som na kniežacom hrade bol bokom od ostatných. Bolo nás osem od devätnásť po dvadsaťšesť a jeden mal už tridsaťdva. Ten sa stal aj neformálnym vodcom našej výpravy. Aj pre mňa bol takou prirodzenou autoritou. Volal sa Michael. N avzájom sme si potykali . Zistil som, že sme veselá kopa, čo sa mi veľmi páčilo.

V lietadle sme boli rôzne porozsádzaní. Bolo tam ticho, tak aj my sme to dodržiavali. Až na dvoch. "Hovorím ti, Rostovská teória bude lepšia."

"No Keynes..."

"Žil dávnejšie, a navyše Rostow bol antikomunista."

"No a čo?"

"No a čo?"

"No Mongolsko je komunistický štát."

To moji dvaja kolegovia sa tlmene hádali ako postupovať. Vyberali tú najsprávnejšiu teóriu. Keby vedeli, že práve s nimi dvoma sa začne uplatňovať teória džungle, čiže zbraní, možno by im všetky ekonomické teórie boli na nič a ani by nestrácali čas cestovaním do Mongolska. Mongolsko ešte dlho bojovalo a bojuje o svoju ekonomiku, tak ako i o stálu politickú situáciu. Ešte asi hodinu sa hádali a vyťahovali argumenty na podporu svojich tvrdení. Ja som sa najprv na nich zabával.

Počúval som a zisťoval som, akí sú dobrí vo svojom odbore. Mali však viac teoretické vedomosti, čo sa so mnou veľmi porovnávať nedalo, lebo ja som celú vysokú školu, popri štúdiu, už pracoval v otcovej firme. Keď ma to prestalo baviť, pozeral som von okienkom na oblaky, čo ma však uspalo. To mi pomohlo, aby som prekonal stres z posunu času. Leteli sme do svojej budúcnosti, lebo v Ulanbátare bolo o sedem hodín viac ako u nás vo Vadúze. Zobudil som sa len krátko pred koncom letu, a iba pri medzipristátí v Dillí.

Prvý vystupoval Michael a ja sa pretlačím pomedzi kolegov za neho. Pozerám spoza jeho pleca. Keď zostúpi pár schodov dole, ja sa celý vysuniem, vystrčím ruku a zakývam.

Obzriem sa doľava, obzriem sa doprava a pozerám na letisko. Iba bežní ľudia, letiskové vozíky a letiskové autobusy.

‘ Čo sa to deje? Zabudli na nás?’ prvá myšlienka, ‘ alebo sa všetko udeje v hale?’

Odviezli nás do letiskovej haly. Ale tam tiež nikoho očakávaného. Nikde nikoho. Obzeráme sa či aspoň tabuľa s našimi menami by sa nenašla. Vybavili sme formality. Zhrkli sme sa v hale s batožinami. Hala bola veľká, priestraná s fontánkami uprostred. Po bokoch haly boli boxy na vybavovanie. My sme stáli pri jednej z fontániek.

Rozbehla sa debata ako ďalej. Keynesovec nervózne vytiahol papiere a podrobne ich začal študovať. Rostovec zase prehládaval batožinu. Po desiatich minútach vytiahol knihu formátom malú, ale zato dosť hrubú. Slovník.

‘Pako, však nevie ani časovať ani skloňovať.’

Prerátal som sa. Rostovec si kľakol a na jednom kolene mal položený slovník. Na papier si napísal nejaké slová. Ďalší niekto chcel volať domov, iný zase mal záujem kúpiť si spiatočne lístky. Situáciu nakoniec vyriešil Michael. Popýtal sa Rostovca, čo robí, a keď zistil ako ďaleko je s prekladom, začal nás upokojsovať. Ja som mal chuť niekomu rozbiť ústa.

"Taká významná návšteva, a oni na nás zabudnú," nervózne som precedil cez zuby, obzerajúc sa dookola. Mimovoľne som zovrel prsty do päste. To už Michael považoval za potrebné zasiahnuť. "Henrich, pokoj, nikomu tým nepomôžeš," Michael ma upokojsoval. Zafunel som. Odvrátil som sa a začal som zhlboka dýchať. Nie slová, ale Michaelov tón hlasu ma upokojil. Michael poslal Rostovčana. Z diaľky sme všetci pozerali, ako sa mu darí. Svojim spôsobom sme sa na ňom aj zabávali, ale v danom momente sme si neuviedomovali jeho komické gestikulovanie, fučanie a začervenanie sa.

Rostovčan sa vrátil. Roztiahol ruky, pokrčil plecami. Bezradný výraz tváre. Nevedel som, že v čom je problém, či v prekladaní a teda nerozumel, alebo sa nič nedozvedel. Čo teraz? Vysvitlo, že problém bol v oboch veciach. Mongolčina je trocha odlišný jazyk od tých európskych, aj ľudia sú tu iní a tak ani slovník veľa nepomohol. Navyše ani letiskový personal nedokázal zistiť, prečo pre nás nikto nedošiel. Aj sami sme uznali, že letiskový personal to nemal ako vedieť a ani nie je povinný to vedieť, či zisťovať.

Na radu sa teda dostal keynesovec. Než rostovčan vybavoval, zistil zo sprievodných papierov názov hotela. Spoločne sme sa dohodli, že pôjdeme do hotela, ubytujeme sa a vyčkáme. Vraveli sme si, že v priebehu dňa sa určite niekto ozve, a pozve nás na slávnostné uvítanie. Trochu sme hľadali možné príčiny, prečo pre nás nikto nedošiel, ale nikto nám zatiaľ nepotvrdil ani jeden pokus. Trochu nás to zmiatlo.

Tak sme sa porozhliadali po okolí, rozmýšľajúc ako premiestniť svoje kufre ku taxíku. Uvidel som batožinový vozík, ale nebolo nikoho, kto by nám kufre naložil a odviezol.

‘Za peniaze sa dá kúpiť všetko,’ a už vytáhujem bankovku. Zakričal som na rostovčana, aby mi v slovníku našiel mongolské slovo pre pomoc. To rostovčana potešilo a už s je s nosom v slovníku. Po pár sekundách už mni hovorí dané slovo.

„Bi ampaja!“ zdvihol som ruku s bankovkou.

Pribehli dvaja mongolskí pubertiaci, jeden útlý, druhý silnejšej postavy. Ukázali sme im, že chceme odviezť kufre. Zavolali niečo a prišli ďalší. Ich vodca, silnejší a trochu viac počernejší mongolec, začal kričať a zamávať rukami. Bokom odložený vozík, ktorý som predtým uvidel, sa pomaly pohol k nám. Naložili naše kufre a štyria tlačili vozík. Všetko by bolo v pohode, keď tu prišiel postarší mongol a začal im nadávať. Detský vodca iba vykrikoval a tí z pubertiakov, čo netlačili, išli k tomuto nadávajúcemu mongolovi a zabávali ho, či skôr papuľovali mu. Nám to bolo jedno, hlavná vec, že sme sa nemuseli naťahovať s kuframi, čo bolo viac-menej pod našu úroveň.

Vonku rostovčan vybavil taxíky. Boli sme ôsmi, tak nám stačili tri. Do dvoch z nich sme nastúpili. Do toho tretieho nám naložili batožinu. Samozrejme ten najsilnejší, išiel s batožinou, aby to taxikárov nelákalo nás okradnúť. Taxikári nás povozili po celom meste, urobiac nám ukážku mongolskej reči a vyhliadkovú jazdu, lebo náš hotel s honosným názvom Džingischánov, bol v centre mesta. Zobrali sme to ako neoficiálne oboznámenie sa s mestom, kde teraz budeme bývať, aj keď pre nás mongolský výklad bol nezrozumiteľný.

Hotel sa mi zdal primeraný štyrom hviezdičkám, ktoré udávali naše cestovné papiere. Tvorili ho veľká, viacposchodová budova, na hnedo natretá. Stred vyzeral ako obrovské schodisko, či ako hnedá poschodová pyramída. Celý tento stred bol obklopený presklenými poschodiami, a predná

budova bola dotvorená krytým vjazdom s veľkým nápisom v mongolských písmenách. Ten nápis sme postupom času rozlúštili, po úvodných lekciách mongolského čítania. Predná budova zakrývala druhú budovu, ktorá s prvou tvorila písmeno T.

V hotelovej hale sme sa dohodli, že sa po večeri stretneme. Všetci sme boli vo veku, keď sa radi uvoľníme pri hudbe a víne. Navyše, za posledné hodiny sme toho veľa zažili. Najhorší z toho bol stres na letisku. Teraz, keď sme už boli ubytovaní, a mali ako takú istotu bývania, tak nás to upokojilo. Mňa upokojilo to, že izby spĺňali štandard, ktorý som očakával.

Rostovčanovi pripadla funkcia tlmočníka, a tak všade bral so sebou svoj hrubý slovník, aj napriek nevhodnému spôsobu nosenia. Ale móda musela ustúpiť, slovník bol totiž veľmi dôležitý.

Elegantne, ale už trochu voľnejšie, oblečení sme sa vybrali do baru na prízemí hotela. Bar tvorila kruhovitá miestnosť s kruhovitým no nie vyvýšeným pódium a s nákresom hviezdy uprostred.

Okolo po obvode, popod stĺpy balkóna, ale aj na balkóne boli stoly so stoličkami. Ja som očakával skôr nejaké drobné stoly s vankúšmi naokolo. Úplne pri stene boli boxy s paravánmi s orientálnymi vzormi, aby tak zaľúbenci sa mohli skryť pred zrakmi hotelových návštevníkov.

Možno nie sú až tak pozadu, akoby si človek myslel.

Komornú atmosféru baru umocňovala hudba - bubny, píšťala a niečo strunové. My sme si posadali za stoly bližšie ku stredu. Čašník vidiac cudzincov, hneď pribehol s krásne veľkým úsmevom. Čosi hatlal, ale určite mu ani rostovčan nerozumel. Radšej vybral slovník a čašník sa dozvedel, že chceme víno. Zatiaľ sme sa zabávali bez vína. Vtipy lietali – utáhovali sme si jeden z druhého navzájom, dobrá nálada odplavovala celodenný stres. Víno túto náladu ešte podporilo.

Začali sme spievať. Asi hlasnejšie, čo to nebolo vhodné. Preto nás prišiel čašník upozorniť.

Keynesovec mu bez slova strčil bankovku do vrečka, čo rýchlo upokojilo čašníka. Dobrá nálada ešte len čakala na svoj vrchol, keď tu Michael vstal a naznačil čašníkovi, že máme záujem hrať.

Čašník váhal. Ukázal gesto, že máme čakať a po chvíľke nás od hudobníkov zavolať. To stačilo.

Michael kývol hlavou a zopár sa nás zdvihlo. Prakticky to bola drvivá väčšina našej výpravy.

Rostovčan si vypýtal prázdne poháre, vodu a z toho zostrojil ďalší hudobný nástroj. Jeden si sadol za bubny, ďalší píšťalu, tretí strunový nástroj. Ja som sa odhodlal pre spev. Ale pri speve sme sa striedali a časom k tomu pribudlo aj nejaké to tanečné číslo.

No to, ako sme to rozkrútili si pamätám matne. Viem len, že som spieval falošne, a že som sa ráno zobudil vo svojej izbe.